

Оспанов Амантүр Жұмабайұлы

*"Қармақшы аудандық білім бөлімінің №28 орта мектебі" КММ директоры
Қазақстан Республикасы, Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы*

Ұжымды біріктірудің үздік тәсілі - тимбилдинг

Әр директор өз ұжымының сәтті болғанын қалайды, сондықтан оған команда құру мен топтастыруға бағытталған тимбилдингті іс-шаралар кешенін елемеуге болмайды. Сәттілік тек мектеп «беретін» көрсеткіштерге ғана емес, сонымен қатар ұжым ішіндегі қарым-қатынастарға да байланысты болады. Бұл ұжымды топтастырудың, жас мұғалімдермен жұмысты ұйымдастырудың жақсы әдісі емес пе? Жас мұғалімдермен жұмыс істеу тиімділігін арттыру үшін педагогикалық ұжыммен жұмыс істеудің бір түрі ретінде тимбилдингті қолдануға болады. Тимбилдинг – команда құруға және біріктіруге бағытталған іс-шаралар кешені. Оған ұжымды біріктірудің әртүрлі әдістері мен тәсілдері және жас педагогтардың ұжымдық қызметке белсенді қосылуы жатады. Тимбилдингтің өзі оны ұйымдастыру және өткізу түрлері сияқты, педагогикалық ұжым үшін жаңа нәрсе емес. Бірлескен мерекелер, еліктеу ойындары сияқты тимбилдингтің көптеген түрлері жиі қолданылады. Қазіргі уақытта team building тиімді ұйымдастырушылық дамуды қамтамасыз ететін корпоративтік менеджменттің болашақты үлгілерінің бірі болып табылады. Ұжымды біріктіруге бағытталған жаңа сәндегі беталыс мүлде түсініксіз абстракция емес. Бұл түсінік команда құруға көмектесетін үдеріс пен механизмді білдіреді. Бүкіл команданың алдына белгілі бір тапсырма қойылады, бірақ оны бірігу арқылы ғана шешуге болады. Бұл ұжымды біріктіріп, жас мұғалімдермен жұмысты ұйымдастырудың жақсы әдісі емес пе? Мәселені бұлай алқалы түрде шешу нағыз көшбасшыларды анықтай алады. Дегенмен бұл ғана маңызды емес. Сонымен қатар команда құру мәселені шығармашылықпен шешуге мүмкіндік береді. Мұны мүмкіндігінше сәтті орындау үшін қатысушылар өз тәжірибелерімен бөлісуі керек. Бүкіл команданың білімін, тәжірибесі мен

мүдделерін ескере отырып, дұрыс шешім табуға болады. Осылайша, бейресми жағдайда адамдар өздерін еркін ұстап, шындап ашыла алады. Психологиялық тұрғыдан алғанда, қарапайым қарым-қатынас арқылы әдетте катал әріптестеріңізді ұната бастауыңыз мүмкін, ал жұмыс үдерісі жемісті бола бастайды. Директор немесе меңгерушілер әдетте қызметкерлердің қайсысы бір-бірімен араласатындығын және кім бір-бірінен аулақ болғысы келетіндігін анық көреді. Әр ұжымда тартымды, көмек қолын созуға даяр адамдар болады. Бұл адамдардың айналасына ұжымды жинау арқылы, оларды тимбилдингке қатыстыру қажет. Ұжымды біріктіру және пікірлес адамдар тобын құру үшін уақыт қажет, ең бастысы, ұжымның барлық мүшелерінің қатысуы мен қалауы қажет. Тапсырмалардың әрқайсысы командалық өзара әрекеттесудің белгілі бір түрін талап етеді: зияткерлік, физикалық, психологиялық түрін немесе олардың әртүрлі үйлесуін. Әр командалық жаттығу команданың өзара әрекет етуінің бір немесе бірнеше элементін орындауға арналған, мысалы, рөлді бөлу, жағдай барысындағы көшбасшылық, сенімді дамыту, қатысушылардың беймәлім және жаңа қасиеттерін ашу, шығармашылық ойлау және команданың тиімділігі. Тимбилдингтің барлық осы түрлері жас педагогтарға жаңа оқу жылына моральді және эмоционалды тұрғыдан ниеттенуіне, педагогикалық ұжымдағы тұлғааралық және достық қатынастарды арттыруға, оларды тәжірибелі әріптестермен таныстыруға және басшылықпен достық қатынастарын нығайтуға көмектеседі. Тимбилдингтің көмегімен: ұжымда достық қарым-қатынас қалыптастыруға және ұстап тұруға; жас қызметкерлердің бір-бірімен бейресми жағдайда танысуына; жас мұғалімдерді ұжымда бейімдеуге; психологиялық күш түсуден, жанжалдан арылуға; ұжымдағы сенім мен өзара көмек деңгейін жоғарылатуға; команда мүшелерінің әртүрлі жағдайларда өзара әрекеттесу машықтарын қалыптастыруға; нәтиже үшін жеке жауапкершілік деңгейін арттыруға; қызметкерлердің ойлауын бәсекелестік жағдайынан ынтымақтастыққа ауыстыруға; командалық рухты көтеруге, жағымды көңіл күй алуға болады.

Сапалы өткізілген тимбилдингтің нәтижесі: атмосфера мен ұжым ішіндегі қатынасты қалыпқа келтіру, жанжал жағдайларын нәтижелі шешу; қызметкерлердің тиімді қарым-қатынас жасау машығына ие болуы: өзара қарым-қатынасты реттей алу, ортақ тіл табысу; командадағы рөлдерді бөлуді дұрыс түсіну, команданың әр мүшесінің мүмкіндіктерін пайдалана білу; қызметкерлердің тәжірибе алмасуға, мәселелер мен оларды шешу жолдарын ашық талқылауға, өткен тәжірибені талдауға, қорытынды шығаруға, қателіктерді ескеруге деген ынтасын арттыру; қызметкерлердің бастамашылдық деңгейін арттыру; ұжымдағы сенімділік деңгейін арттыру. Тимбилдинг мектеп мұғалімдері арасында командалық та, жеке де орындалуы тиіс әртүрлі байқаулар, ойындар мен тапсырмалар өткізу түрінде болады. Тапсырмалар әркім орындай алатындай іріктеп алынады. Әрдайым жас маман әдеттегі еңбек жағдайларында өзінің әлеуетін, еңбек қабілеттерін толық көрсете алмайды. Қызметкерді дұрыс бағалаудың физикалық мүмкіндігі әрқашан бола бермейді. Үйреншікті жұмыс атмосферасынан босатылған жағдайда қызметкердің жеке тұлғасы толығымен ашылады. Көбінесе өзекті мәселелерді шешу үшін бір адамның күш-жігері жеткіліксіз болады. Тимбилдингтің негізгі идеясы – бірлесе отырып қиындықтардан шығу. Өйткені team building – бұл қарапайым корпоративтік тренинг, пайдалы тәжірибе ғана емес, сонымен бірге ұмытылмас әсерлер, құмарлық, қатысушылардың ең күшті эмоциясы, ең бастысы, ынта мен жұмысқа қабілеттілікті арттыру. Жас педагогтармен жүйелі және мақсатты жұмыс келесі нәтижелер беруі керек:

- жас мамандарды мектеп ұжымына біріктіру;
- жас педагогтардың үздіксіз білім алу қажеттігін қалыптастыру;
- жас мұғалімдерді әдістемелік қолдау жүйесін ұйымдастыру;
- білім беру ұйымының жаңашыл қызметіне жас мамандарды тарту;
- жас педагогтар арасында педагогикалық қызметтің жеке стилін қалыптастыру. Әрбір мектеп директоры тимбилдинг әдісін қолданса, мектеп ұжымы ұйымшыл болмақ!